

РЕШЕНИЕ

№ 2832

гр. София, 26.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 54 състав, в публично заседание на 06.04.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Атанас Николов

при участието на секретаря Ирена Йорданова, като разгледа дело номер **1785** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 84, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ), във връзка с чл. 145 и следващите от АПК.

Делото е образувано по жалба на М. Д. У., гражданин на Сирийската Арабска Република, с ЛНЧ [ЕГН] срещу Решение No 2705/08.02.2023 г. на Заместник-председателя на Държавната Агенция за бежанците при МС, с което на основание чл. 75, ал. 1, т. 2 и т. 4 от ЗУБ е отхвърлена молбата за предоставяне статут на бежанец и хуманитарен статут.

В жалбата се сочи, че оспореният акт е издаден в противоречие с материалния закон. Според оспорващия, същият добросъвестно е изложил причините, поради които е напуснал С., а именно защото там има въоръжен конфликт в момента, който поставя под заплахата живота му. Твърди се, че административният орган е направил погрешна преценка на обстоятелството, че оспорващият е пребивавал на територията на Република Турция и поради тази причина в случая е приложима концепцията за „трета сигурна страна“. Моли решението да бъде отменено, а преписката да бъде върната за повторно разглеждане на компетентния орган и произнасяне по молбата за предоставяне на международна закрила.

В с.з., оспорващият, чрез процесуален представител адв. Л.- САК поддържа жалбата. Представя допълнителни съображения в писмен вид.

Ответникът по жалбата не се явява. Пълномощникът му Началник отдел М. оспорва жалбата.

От фактическа страна.

Между страните не се спори, че с молба рег. No 105400-3314/11.07.2022 г. до Държавната агенция за бежанците М. Д. е поискал предоставяне на международна закрила.

На 18.08.2022 г. с Д. е проведено интервю, резултатите, от което са обективирани в протокол рег. No УП 21483 от същата дата. Оспорващият твърди, че е напуснал С. през 2020 г., влязъл нелегално на територията на Република Турция, а семейството му останало в Идлиб. Преминал нелегално в България и решил да остане в България. Д. сочи, че не е имал проблеми, във връзка с неговата етническа принадлежност, раса, религия или като член определена социална или политическа група. Напуснал е С. от страх за живота си, поради продължаващата там война, особено в близост до границата с Турция. Иска предоставяне на закрила, поради бушуващата още в страната му война.

Видно от писмо No УП21483 от 02.09.2022 г. на Директора на Специализирана Дирекция „Г” – ДАНС, Агенцията не възразява да бъде предоставена закрила на Д., в случай, че същият отговаря на условията по ЗУБ. Като писмено доказателство по преписката е приет превод от паспорт на оспорващия, издаден от МВР на Сирийската Арабска Република.

Преценявайки събраните в хода на административното производство доказателства, Председателят на Държавната Агенция по бежанците при Министерския Съвет е намерил, че не са налице материално-правните предпоставки, предвидени в ЗУБ за предоставяне на статут на бежанец или хуманитарен статут, поради което е издал оспореното решение.

Като доказателства по делото е приета справки No МД-778/25.11.2022 г., No МД-702/31.10.2022 г. относно правата на настоящата обществена и политическа ситуация в Турция и С..

От правна страна.

Оспореното решение е връчено на Д. на 13.02.2023 г. Жалбата е подадена чрез административния орган на 22.02.2023 г. (вх. No УП21483), т.е. в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК. Съдът е сезиран от надлежна страна – участник в производството по издаване на индивидуалния административен акт, с който се засягат негови законни права и интереси и следователно е подлежащ на оспорване. Във връзка с изложеното, съдът счита, че жалбата е процесуално допустима и като такава следва да бъде разгледана.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

За да издаде оспореното решение, административният орган е приел, че Д. не е доказал наличието на предвидените в чл. 8 от ЗУБ, предпоставки, поради което е отхвърлил молбата му за предоставяне на статут на бежанец.

От друга страна от оспорения акт става ясно, че случаят следва да бъде разгледан и във връзка с възможността за прилагане на чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗУБ – предоставяне на хуманитарен статут, при наличие на тежки заплахи срещу живота или личността на

цивилно лице, поради безогледно насилие, в случай на въоръжен вътрешен или международен конфликт в страната на произход на кандидата. Според административния орган, всички справки, изготвени до момента от Дирекция „Международна дейност“ при ДАБ, ясно показват, че обстановката по сигурността в С. е достигнала прага на всеобхватно насилие в рамките на вътрешен въоръжен конфликт, преминал в гражданска война. Изводите от обобщения анализ на посочената информация кореспондират със заявените от молителя причини за напускане и оставане извън държавата му на произход. Заместник-председателя на ДАБ е направил извод, че обстановката в С. не дава възможност на търсеция закрила да се установи в друга част на страната, където да се ползва със закрила, която да бъде ефективна и да има траен характер. От друга страна в решението са изложени мотиви, за приложението на чл. 75, ал. 2 от ЗУБ, т.е. да бъдат преценени всички относими факти, свързани с личното положение на търсеция закрила, както в страната му на произход, така и в трета страна, в която той е пребивавал, а именно Турция. Според административния орган, Д. е живял няколко години в Турция. Изложени са мотиви, защо Турция се явява „трета сигурна страна“ по смисъла на § 1, т. 9 от ДР на ЗУБ, като е направено представяне на турското законодателство, касаещо предоставянето на закрила на сирийски граждани, търсеци убежище на територията на страната. Анализът на приетите след 2013 г. закони в Турция сочи, че страната предоставя т.нар. „временна закрила“ на бягащите от войната сирийци. След съответната регистрация, те получават документ, с който може да се движат свободно на нейната територия, да имат достъп до пазара на труда и до социални и образователни услуги. Оспорваният не е бил обект на преследване в Турция, животът му не е застрашен, поради наличие на някои от обстоятелствата, визирани в чл. 9, ал. 1, т. 1-3 от ЗУБ и няма опасност той да бъде върнат в страната си на произход.

Основният въпрос по делото е дали по отношение на Д. е приложима концепцията за „трета сигурна страна“, каквато в случая е Турция.

Настоящият съдебен състав намира, че позоваването на разпоредбата на чл. 75, ал. 2 от ЗУБ за отхвърляне на молбата за предоставяне на международна закрила, в случая е неоснователно. Според тази норма, при произнасяне по молбата за международна закрила се преценяват всички относими факти, декларации или документи, свързани с личното положение на молителя, с държавата му по произход или с възможността да се ползва от закрилата на друга държава, чието гражданство би могъл да придобие, включително и дали молителят е упражнявал дейности, чиято единствена цел е да получи международна закрила. Безспорно е в случая, че Д. е пребивавал на територията на Република Турция, но по преписката не съществуват индикации, че той може да придобие турско гражданство, поради което цитираната разпоредба е неприложима в случая.

Според легалното определение, дадено в § 1, т. 9 от ДР на ЗУБ, "Трета сигурна държава" е държава, различна от държавата по произход, в която чужденецът, подал молба за международна закрила, е пребивавал и: а) няма основания да се опасява за живота или свободата си поради раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политическо мнение; б) е защитен от връщане до територията на държава, в която съществуват условия за преследване и застрашаване на правата му; в) не е изложен на опасност от преследване или тежко посегателство, като изтезание, нечовешко или унижително отнасяне, или наказание; г) съществува

възможност да поиска статут на бежанец и при предоставянето му да се ползва от международна закрила като бежанец и д) са налице достатъчно основания да се смята, че ще бъде допуснат до територията на тази държава.

От цитираните по-горе справки, изготвени от Дирекция „Международна дейност“ при ДАБ, както и данни, съдържащи се в общодостъпни източници, не се установява, че в Турция, Д. има основания да се опасява за живота или свободата си поради раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политическо мнение или че ще бъде изложен на опасност от преследване или тежко посегателство, като изтезание, нечовешко или унижително отнасяне, или наказание. Според настоящия съдебен състав остават спорни другите предвидени в посочената разпоредба обстоятелства, даващи възможност да се приеме, че по отношение на Д., Турция се явява „трета сигурна държава“.

Настоящия съдебен състав намира, че следва да се позове на общодостъпни източници на информация за страната по произход на търсещия закрила, находяща се на следните интернет-страници, утвърдени като сигурни, според методологията на Агенцията за убежището на Европейския Съюз: 1.www.ecoi.net., 2.<https://www.amnesty.org/>, 3.<http://www.cpt.coe.int/en/> 4.<https://www.hrw.org/>.

В последния, публикуван доклад през 2023 г., касаещ спазването на човешките права в Република Турция - <https://www.ecoi.net/en/document/2085506.html>, в раздела „Бежанци, търсещи убежище и мигранти“ е отбелязано, че тъй като опозиционните политици все повече подхранват антибежанските настроения, като се застъпват за връщането на сирийци в разкъсаната от война С. , президентът Е. отговори с обещания да презасели сирийците в окупираните от Турция райони на С. . Стотици сирийски мъже и някои момчета са били незаконно депортирани в С. , често като са били задържани и принуждавани да подпишат формуляри за доброволно връщане. В доклада се сочи, че връщанията на нелегално пристигнали лица на територията на страната остават проблем. При около 2000 нередовни влизания на ден в Турция, само 200 души са изпратени в центрове, така че останалите или са върнати обратно, или успяват да отидат в други градове.

Цитираната информация, съдържаща се в доклада на тази авторитетна международна организация, поставя най-малкото под съмнение, направения в оспореното решение извод, че при евентуалното му връщане в Турция, Д. няма да бъде върнат в С.. По отношение на възможността на оспорвания да поиска предоставянето на международна закрила в Турция, съдът намира следното.

Общозвестно е обстоятелството, че Турция е ратифицирала Женевската конвенция за бежанците и Протокола от 1967 г., но прилага географско ограничение спрямо търсещите убежище лица от неевропейски държави. По-конкретно, тя признава само бежанците от Европа, т.е. от страни, които са членки на Съвета на Европа. През април 2014 г. Турция прима нов Закон за чужденците и международната закрила. Законът предвижда четири вида статут на закрила в Турция: а) „статут на бежанец“ за лицата, признати за бежанци по силата на Женевската конвенция, т.е. граждани на една от 47-те държави — членки на Съвета на Европа; б) „условен статут на бежанец“ за признатите бежанци от неевропейски държави; в) „статут на субсидиарна закрила“, какъвто могат да получат европейски или неевропейски граждани, които не отговарят на условията на Женевската конвенция, за да бъдат признати за бежанци, но при връщане в страната си на произход са изложени на риск

от смъртно наказание, мъчения или като цяло нехуманно или унижително отношение, или да станат обект на посегателства в резултат на въоръжени конфликти в страната си; и г) „статут на временна закрила“, който се предоставя в случай на масов приток на бежанци. В случая не се спори, че сирийските граждани, които търсят закрила от войната в страната си на произход, ще бъдат обхванати от режима на „временна закрила“.

Според т. 4.1. от Становище на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) относно „Ролята на Турция в бежанската криза“ (Официален вестник на Европейския Съюз 2018/С 227/03 от 28.06.2018), от 2011 г. насам Турция е страната, приютила най-голям брой бежанци от С. (над 3 милиона сирийски бежанци — 3 222 000). В т. 4.3. от документа се посочва, че сирийците, влезли масово в страната, първоначално са получили статут на „посетители“ (misafir) и впоследствие статут на „временна закрила“, без обаче да имат правото да подадат молба за статут на бежанец. Целта е да се гарантира, че те ще останат в Турция само докато трае военният конфликт в С. и ще се върнат там, когато ситуацията се подобри. От анализа на цитираната в справките информация и от тази в становището на ЕИСК, следва единствено възможния извод, а именно, че сирийските граждани, пристигнали в Турция, не биха могли да получат статут на бежанец, защото не идват от държава-член на Съвета на Европа, както и не биха могли да получат субсидиарна закрила, защото по силата на провежданата в страната държавна политика и приетото законодателство, те получават само т.нар. „временна закрила“.

Т.е. в случая, за Д. няма възможност поиска статут на бежанец, по смисъла на Женевската конвенция и при предоставянето му да се ползва от международна закрила като бежанец. Безспорно обемът на предоставяната „временна закрила“, така както е определен в турското законодателство, не съвпада с обема на статута на бежанец и на хуманитарния статут, определени в Женевската конвенция и в Директива 2011/95/ЕС.

По отношение на последната предпоставка, визирана в § 1, т. 9 от ЗУБ, за да може да се приеме, че Република Турция е „трета сигурна страна“, по отношение на сирийския гражданин, в оспореното решение не са изложени никакви мотиви и изводи, направени на базата на обективни факти, от които да се направи заключение, че са налице достатъчно основания да се смята, че ще бъде допуснат до територията на тази държава, ако бъде върнат от Република България. По-скоро в случая би могло да се приеме, че след като Д. е пребивавал незаконно на територията на Турция, не сигурно дали се е регистрирал и дали е поискал предоставяне на „временна закрила“, същият няма да бъде приет на територията на Турция, ако бъде върнат там от българските власти.

От изложеното съдът намира, че в случая не са налице представките, от които може да се направи категоричен извод, че Република Турция е „трета сигурна страна“, по отношение на сирийския гражданин М. Д..

Съдът намира, че в разглеждания казус от изключително съществено значение е да се вземат предвид и условията, предвидени в Директива 2013/32/ЕС, даващи възможност да се приеме, че по отношение на гражданин на държава, която не членка, трета държава, различна от държавата му по произход може да бъде приета за „трета сигурна държава“.

Съгласно чл. 38, пар. 1 от Директива 2013/32/ЕС, Държавите-членки могат да

прилагат понятието за сигурна трета страна само ако компетентните органи са се убедили, че в съответната трета страна към кандидата за международна закрила ще се отнасят в съответствие със следните принципи: а) кандидатите за убежище не са заплашени поради раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или поради политически убеждения за живота и за свободата си; б) няма опасност от тежко посегателство според определението в [Директива 2011/95/ЕС](#); в) спазва се принципът на забрана за връщане в съответствие с Женевската конвенция; г) спазва се забраната за репатриране в нарушение на правото на защита от мъчения и жестоко, нехуманно или унижително отношение, както е предвидена от международното право; и д) съществува възможност да се поиска признаване на статута на бежанец и когато той бъде признат, да се ползва закрила в съответствие с Женевската конвенция. Според пар. 2 от цитираната разпоредба, прилагането на понятието за сигурна трета страна се подчинява на нормите на националното право, а именно: а) нормите, които предвиждат съществуването на връзка между кандидата и съответната трета страна, на основание на която е основателно кандидатът да отиде в тази страна; б) нормите, които се отнасят до прилаганите от компетентните органи методи, с които да се убедят, че понятието за сигурна трета страна може да се приложи спрямо определена страна и определен кандидат. Тези методи предвиждат каузална проверка на сигурността в страната за съответния кандидат и/или определянето от дадена държава-членка на страните, считани като сигурни в общ план; в) нормите, които съответстват на международното право и които позволяват индивидуално разглеждане с цел определяне дали дадена трета страна е сигурна за определен кандидат, което най-малкото дава възможност на кандидата да обжалва прилагането на понятието за сигурна трета страна поради това, че въпросната трета страна не е сигурна в неговия конкретен случай. На кандидата също така се разрешава да обжалва наличието на връзка между него и въпросната трета страна в съответствие с буква а). Когато изпълняват решение, което се основава единствено на настоящия член, държавите-членки: а) информират за това кандидата; и б) му предоставят документ, с който информират властите на третата страна, на езика на тази страна, че молбата не е била разгледана по същество. Следователно, ако компетентните органи преценят, че дадена страна, например Турция, представлява първа страна на убежище или сигурна трета страна за даден кандидат, с решението си те отхвърлят молбата за международна закрила като недопустима, без да я разглеждат по същество. Тези норми от Директивата са транспонирани частично в чл. 13, ал. 1, т. 14 и ал. 4 от ЗУБ. Буквалното и систематично тълкуване на цитираните разпоредби от вторичното право на ЕС и от ЗУБ, дават възможност да се направи безусловния извод, че ако се приеме, че търсещия закрила идва от „трета сигурна държава“ по смисъла на чл. 38 от Директивата и § 1, т. 9 от ДР на ЗУБ, компетентните органи могат да отхвърлят молбата му като явно неоснователна, т.е. да не я разглеждат по същество.

Разглеждането на молбата на М. Д. и постановяването на решение по реда на чл. 75, ал. 1 от ЗУБ, представлява съществено нарушение на административно-производствените правила – отменително основание по чл. 146, т. 2 от АПК.

За пълнота на изложените мотиви, съдът намира, че следва да направи анализ на разпоредбата на чл. 38, пар. 2 от Директива 2013/32/ЕС, независимо от приложението и единствено в случай на отхвърлянето на молбата като явно неоснователна, на основание пар. 1.

Съгласно чл. 38, пар. 2, б. а от Директива 2013/32/ЕС, прилагането на понятието за сигурна трета страна се подчинява на нормите, които предвиждат съществуването на връзка между кандидата и съответната трета страна, на основание на която е основателно кандидатът да отиде в тази страна. Т.е. за да може да се приложи концепцията за „трета сигурна държава“ и молба за предоставяне на международна закрила, да бъде отхвърлена като явно неоснователна, следва освен условията, предвидени в пар. 1, да се установи наличието на определена връзка между кандидата и съответната трета държава. Връзката е необходимо да е достатъчно ясно определена, за да се приеме разумно, че кандидатът ще се върне в третата страна. По отношение на определяне на обема на тази връзка държавите-членки запазват широка свобода на преценка при прилагането на това условие в национално ниво. В някои държави за наличие на такава връзка се приема, издадено в третата страна разрешително за пребиваване или местожителство, докато в други се търсят по-скоро лични връзки, като произход на кандидата, владееенето на официалния език на третата страна, установени семейни, социални или културни връзки и т.н.

По силата на чл. 38, пар. 2, б. б от Директива 2013/32/ЕС, прилагането на понятието за сигурна трета страна се подчинява на нормите, които се отнасят до прилаганите от компетентните органи методи, с които да се убедят, че понятието за сигурна трета страна може да се приложи спрямо определена страна и определен кандидат. Тези методи предвиждат каузална проверка на сигурността в страната за съответния кандидат и/или определянето от дадена държава-членка на страните, считани като сигурни в общ план. Тълкуването на тази норма, която не е транспонирана в ЗУБ, налага извода, че концепцията за „трета сигурна държава“ не може да се приложи, освен ако държавата членка не е определила правила в националното си законодателство относно методологията, с което компетентните органи се уверяват, че концепцията за „трета сигурна страна“ може да се приложи или общо към положението на бежанците в определена страна, или по отношение на конкретен кандидат. Според съображение 46 от Преамбюла на Директива 2013/32/ЕС, когато държавите-членки прилагат понятията за сигурна страна за всеки отделен случай или определят страните като сигурни чрез приемане на списъци с тази цел, те следва да вземат под внимание, *inter alia*, насоките и оперативните наръчници, и информацията относно страната на произход и дейностите, посочени в [Регламент \(ЕС\) No 439/2010](#) на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. за създаване на Европейска служба за подкрепа в областта на убежището, включително методиката, определена в доклада на ЕСПОУ във връзка с информацията относно страната на произход, както и съответните насоки на ВКБООН.

На последно място, според чл. 38, пар. 2, б. в от Директива 2013/32/ЕС, прилагането на понятието за сигурна трета страна се подчинява на нормите, които съответстват на международното право и които позволяват индивидуално разглеждане с цел определяне дали дадена трета страна е сигурна за определен кандидат, което най-малкото дава възможност на кандидата да обжалва прилагането на понятието за сигурна трета страна поради това, че въпросната трета страна не е сигурна в неговия конкретен случай. На кандидата също така се разрешава да обжалва наличието на връзка между него и въпросната трета страна в съответствие с буква а). Следва да се отбележи, че и тази норма от вторичното право на ЕС не е намерила място в ЗУБ. Същественото в нея е, че въпреки че държавите-членки може да определят трети държави като сигурни, на кандидатите за международна закрила, следва да се

гарантира възможността да оспорят презумпцията за сигурност, на основание на свои индивидуални твърдения и обстоятелства.

От изложения анализ на цитираните разпоредби, може да се направи извод, че дори да се приеме, че за Заместник-председателя на ДАБ съществува възможността, да отхвърли молба за предоставяне на международна закрила, прилагайки концепцията за „трета сигурна държава“, неговото решение следва да се основава доказана връзка на кандидата с третата държава, на разработена методология за определянето на дадена трета държава като сигурна и на предоставяне на възможност на кандидата да оспори тази презумпция за сигурност на третата държава.

В разглеждания казус, нито едно от тези условия не е взето предвид, не е обсъдено и не е приложено при постановяването на оспореното решение.

По изложените съображения съдът намира, че жалбата следва да бъде уважена, като делото следва да се върне като преписка на Заместник-председателя на ДАБ за постановяване на ново решение, по направеното от Д. искане за предоставяне на международна закрила. Административният орган, съблюдавайки принципа на директен ефект на правото на ЕС, следва да обсъди наличието на условията за прилагане на концепцията за трета сигурна държава, по отношение на Република Турция, съгласно чл. 38, пар. 1 и 2 от Директива 2013/32/ЕС или да се произнесе по молбата, без да прилага концепцията за трета сигурна страна, но съблюдавайки установените данни, за страната на произход на търсеция закрила.

С тези мотиви, съдът

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалба на М. Д. У., гражданин на Сирийската Арабска Република, с ЛНЧ [ЕГН] срещу Решение No 2705/08.02.2023 г. на Заместник-председателя на Държавната Агенция за бежанците при МС, с което на основание чл. 75, ал. 1, т. 2 и т. 4 от ЗУБ е отхвърлена молбата за предоставяне статут на бежанец и хуманитарен статут.

ВРЪЩА делото като преписка за ново произнасяне, при спазването на задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите на настоящето решение.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния Административен Съд на Република България.

СЪДИЯ: